

ПРАВИЛНИК
О
БЕЗБЕДНОСТИ
И ЗДРАВЉУ НА РАДУ

БЕОГРАД, 2021. година

На основу члана 34. Закона о слободном приступу информацијама од јавног значаја ("Службени гласник РС" бр.120/04, 54/07,104/09 и 36/10), члана 73. став 3. Закона о заштити података о личности („Службени гласник” РС, број 87/18), чл. 3. и 14. Закона о безбедности и здрављу на раду („Службени гласник РС” бр. 101/05, 91/15 и 113/17), Закона о раду („Службени гласник РС”, бр. 24/05, 61/05, 54/09, 32/13, 75/14, 13/17 – одлука УС, 113/17 и 95/18 – аутентично тумачење) и члана 3. став 3. Одлуке о раду Службе Повереника за информације од јавног значаја и заштиту података о личности („Службени гласник РС“ број 46/13), повереник за информације од јавног значаја и заштиту података о личности, донео је

П Р А В И Л Н И К О БЕЗБЕДНОСТИ И ЗДРАВЉУ НА РАДУ

Члан 1.

Овим правилником се код послодавца односно у Поверенику за информације од јавног значаја и заштиту података о личности (у даљем тексту: Повереник) уређује спровођење и унапређивање безбедности и здравља на раду, лица која учествују у радним процесима, као и лица која се затекну у радној околини, у циљу спречавања повреда на раду, професионалних обољења и обољења у вези са радом, као и права, обавезе и одговорности у вези са безбедношћу и здравља на раду запослених и одговорних лица и повереника.

Члан 2.

Запослени код Повереника остварују безбедност и здравље на раду у складу са законом, прописаним мерама и нормативима, овим правилником и другим општим актима која се на основу овог правилника донесу.

Члан 3.

Овим правилником уређују се нарочито права, обавезе и одговорности у вези са безбедношћу и здрављем на раду, у складу са Законом о безбедности и здрављу на раду и другим прописима, на следећи начин:

1. ОРГАНИЗОВАЊЕ ПОСЛОВА БЕЗБЕДНОСТИ И ЗДРАВЉА НА РАДУ

- а) Лице за безбедност и здравље на раду;
- б) Служба медицине рада;
- в) Представник запослених (одбор).

2. ПРАВО НА БЕЗБЕДНОСТ И ЗДРАВЉЕ НА РАДУ, ОБАВЕЗЕ И ОДГОВОРНОСТИ

3. ОБАВЕЗЕ, ДУЖНОСТИ И ОДГОВОРНОСТИ У ОБЛАСТИ БЕЗБЕДНОСТИ И ЗДРАВЉА НА РАДУ

- а) Опште обавезе и дужности послодавца,
- б) Посебне обавезе послодавца,
- в) Обавезе, дужности и одговорности лица са посебним овлашћењима и одговорностима

4. ОСПОСОБЉАВАЊЕ ЗАПОСЛЕНИХ ЗА БЕЗБЕДНОСТ И ЗДРАВ РАД

5. СПЕЦИФИЧНА ЗДРАВСТВЕНА ЗАШТИТА ЗАПОСЛЕНИХ, ЗАШТИТА ЖЕНА, ОМЛАДИНЕ И ЗАПОСЛЕНИХ СА СМАЊЕНОМ РАДНОМ СПОСОБНОШЋУ

6. СПРЕЧАВАЊЕ ЗЛОСТАВЉАЊА НА РАДУ

7. РАДНА МЕСТА СА ПОВЕЋАНИМ РИЗИКОМ И КРИТЕРИЈУМИ ЗА ЊИХОВО УТВРЂИВАЊЕ

8. ПОСТУПАК И РОКОВИ ПРЕВЕНТИВНИХ И ПЕРИОДИЧНИХ ИСПИТИВАЊА И ПРЕГЛЕДА СРЕДСТАВА ЗА РАД

9. ПОСТУПАК И РОКОВИ ПРЕВЕНТИВНИХ И ПЕРИОДИЧНИХ ИСПИТИВАЊА И ПРЕГЛЕДА УСЛОВА РАДНЕ ОКОЛИНЕ

10. ОПАСНЕ МАТЕРИЈЕ

11. ЗАШТИТА ОД ПОЖАРА

12. СРЕДСТВА И ОПРЕМА ЛИЧНЕ ЗАШТИТЕ

13. ЕВИДЕНЦИЈЕ ИЗ БЕЗБЕДНОСТИ И ЗДРАВЉА НА РАДУ

14. НАЧИН И ПРУЖАЊЕ ПРВЕ ПОМОЋИ У СЛУЧАЈУ ПОВРЕДА НА РАДУ, ПРОФЕСИОНАЛНИХ ОБОЉЕЊА ИЛИ ОБОЉЕЊА ЗАПОСЛЕНИХ

15. ОБАВЕЗЕ ПРЕМА ИНСПЕКЦИЈИ РАДА

16. САРАДЊА СА СТРУЧНИМ УСТАНОВАМА У ЦИЉУ УНАПРЕЂИВАЊА БЕЗБЕДНОСТИ ЗДРАВЉА ЗАПОСЛЕНИХ

17. ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 4.

Мере које се предузимају за безбедност и здравље на раду запослених лица остварују се применом савремених техничких метода и средстава, социјалних, правних, здравствених услова ради спречавања повреда на раду, професионалних обољења и обољења у вези са радом уз примену науке и научних сазнања упоредо са развојем делатности Повереника.

Члан 5.

Право на безбедност и здравље на раду имају сви запослени као и лица која се затекну у радној околини ради обављања одређених послова, ако је о њиховом присуству упознат Повереник, као и лица од другог послодавца која се по неком основу ангажују за обављање одређених послова.

Ученици и студенти када се налазе на професионалној пракси или практичној настави имају право на безбедност и здравље на раду које им обезбеђује Повереник.

Члан 6.

Повереник ће при обављању своје делатности предузимати неопходне мере, тако да сви запослени уз придржавање мера безбедности и здравља на раду могу да обављају рад у радној околини на безбедан и здрав начин.

1.0 ОРГАНИЗОВАЊЕ ПОСЛОВА БЕЗБЕДНОСТИ И ЗДРАВЉА НА РАДУ:

Члан 7.

У организовању послова безбедности и здравља на раду учествују:

- а) Лице за безбедност и здравље на раду;
- б) Служба медицине рада и
- в) Преставник запослених

Члан 8.

Повереник је о начину организовања послова безбедности и здравља на раду одлучио у зависности од:

1. радног процеса,
2. организације, природе и обима процеса рада,
3. броја запослених који учествују у процесу рада,
4. броја смена,
5. процењених ризика,
6. броја локацијски одвојених јединица,
7. врсте делатности.

Члан 9.

Повереник се обавезује да:

1. одлуком одреди Лице за безбедност и здравље на раду;
2. запосленом одреди обављање послова на којима су предходно спроведене мере безбедности и здравља на раду;
3. обавештава запослене и њиховог преставника о увођењу нових технологија и средстава за рад, као и опасностима од повреда и оштећења здравља која настају њиховим увођењем, односно да у таквим случајевима донесће одговарајућа упутства за безбедан и здрав рад;
4. оспособљава запослене за безбедан и здрав рад;
5. у случају потребе, а према акту о процени ризика обезбеди запосленима коришћење средстава и опреме за личну заштиту на раду;
6. обезбеди одржавање средстава за рад и средстава и опреме за личну заштиту на раду у исправном стању;
7. ангажује правно лице са лиценцом ради спровођења превентивних и периодичних прегледа и испитивања опреме за рад, као и превентивних и периодичних испитивања услова радне околине;
8. обезбеди, на основу акта о процени ризика у сарадњи са службом медицине рада, прописане лекарске прегледе за запослене;
9. обезбеди обуку и пружање прве помоћи, спасавање и евакуацију запослених у случају повреде или опасности.

Члан 10.

За обављање послова безбедности и здравља на раду Повереник ће ангажовати правна лица, која имају лиценцу за обављање послова безбедности и здравља на раду.

Повереник ће приликом организовања рада и радног процеса, обезбедити превентивне мере, ради заштите живота и здравља запослених као и да за њихову примену обезбеди потребна финансијска средства.

Повереник ће предузети мере за спречавање приступа у објектима (пословним просторијама) лицима која немају основа за приступ.

Члан 11.

Вршење стручних послова за безбедност и здравље на раду биће организовани на нивоу Службе Повереника при чему ће бити ангажовано и лице за безбедност и здравље на раду, према члану 40. Закона о безбедности и здрављу на раду, односно члану 14. овог Правилника.

а) Лице за безбедност и здравље на раду:

Члан 12.

Повереник ће послове безбедности и здравља на раду обављати ангажовањем лица са стручним испитом и ангажовањем правног лице са Лиценцом.

Члан 13.

Повереник ће омогућити лицу за безбедност и здравље на раду независно и самостално обављање послова у складу са Законом о безбедности и здрављу на раду, као и приступ свим потребним подацима у области безбедности и здравља на раду.

Ангажовано правно лице за безбедност и здравље на раду, Повереник ће предходно упознати са радним процесом и дати му потребне податке о ризицима у процесу рада и мерама за отклањање ризика.

Лице за безбедност и здравље на раду непосредно је одговорно поверенику и не може да трпи штетне последице ако свој посао обавља у складу са законом.

Повереник ће да видно обележи и истакне ознаке за безбедност и/или здравље, ради обавештавања и информисања запослених као и свако лице које се по било ком основу налази у радној околини, а о чијем је присуству Повереник упознат, о ризицима од електричног удара, клизања, смеру кретања, пожара.

Повереник ће на радним местима да изврши оспособљавање сопствених запослених за безбедан и здрав рад. Оспособљавање запослених се врши приликом заснивања радног односа, односно премештаја на друге послове, ако запослени ради на више радних места за свако од тих радних места.

Члан 14.

Лице за безбедност и здравље на раду обавља послове и то:

1. учествује у припреми акта о процени ризика;
2. врши контролу и даје савете Поверенику у планирању, избору, коришћењу и одржавању средстава за рад, опасних материја и средстава и опреме за личну заштиту на раду;
3. учествује у опремању и уређивању радног места у циљу обезбеђивања безбедних и здравих услова рада;
4. организује превентивна и периодична испитивања услова радне околине;
5. организује превентивне и периодичне прегледе и испитивања опреме за рад;
6. предлаже мере за побољшање услова рада, нарочито на радном месту са повећаним ризиком;
7. прати и контролише примену мера за безбедност и здравље запослених на раду;
8. прати стање у вези са повредама на раду и професионалним обољењима, као и болестима у вези са радом, учествује у утврђивању њихових узрока и припрема извештаја са предлозима мера за њихово отклањање;
9. припрема и спроводи оспособљавање запослених за безбедан и здрав рад;
10. припрема упутстава за безбедан рад и контролише њихову примену;

11. забрањује рад на радном месту или употребу средстава за рад, у случају када утврди непосредну опасност по живот или здравље запосленог;
12. сарађује и координира рад са службом медицине рада по свим питањима у области безбедности и здравља на раду, уколико се за истом укаже потреба;
13. води евиденције у области безбедности и здравља на раду код Повереника.

Лице за безбедност и здравље на раду дужно је да у писменој форми извести повереника и представника запослених о забрани рада из става 1., тачка 11.

Ако повереник и поред забране рада у смислу става 1. тачка 11. овог члана, наложи запосленом да настави рад, лице за безбедност и здравље на раду дужно је да о томе одмах извести надлежну инспекцију.

б) Сарадња са Медицином рада:

Члан 15.

Уколико Актом о процени ризика буде утврђено да се на одређеним радним местима запослени морају радити лекарске прегледе, Повереник ће у сарадњи са лицем за безбедност и ангажованом медицином рада организовати и финансирати да запослени на тим радним местима врше неопходне лекарске прегледе, код ангажоване службе медицине рада.

в) Представник запослених (Одбор):

Члан 16.

Запослени код Повереника имају право учешћа преко својих представника, у обезбеђивању права на безбедност и здравље на раду.

Члан 17.

Запослени код Повереника имају право да изаберу једног или више представника за безбедност и здравље на раду (у даљем тексту: представник запослених).

Најмање три представника запослених образује Одбор за безбедност и здравље на раду (у даљем тексту Одбор).

Одбор чини представници Повереника и представници запослених у Поверенику.

Када Повереник буде имао 50 и више запослених, број представника запослених у Одбору мора бити већи за најмање један, од броја представника послодавца.

Члан 18.

Повереник и представник запослених међусобно сарађују о питањима безбедности и здравља на раду у складу са законом, овим правилником и другим прописима.

2.0 ПРАВО НА БЕЗБЕДНОСТ И ЗДРАВЉЕ НА РАДУ, ОБАВЕЗЕ И ОДГОВОРНОСТИ ЗАПОСЛЕНИХ

Члан 19.

Запослени код Повереника и друга лица која се по било ком основу налазе и обављају послове за интерес Повереника, дужни су да се придржавају мера безбедности и здравља на раду, одредаба овог правилника, законских прописа и упутстава донетих ради спречавања повреда на раду, професионалних обољења и обољења у вези са радом.

Члан 20.

Запослени има право и обавезу да се пре почетка рада упозна са мерама безбедности и здравља на раду на пословима на којима је распоређен и да се оспособљава за њихово спровођење.

Члан 21.

Када му прети непосредна опасност по живот и здравље, запослени има право или да одбије да ради при чему је обавезан да предузме одговарајуће мере, у складу са својим знањем и техничким средствима која му стоје на располагању и да на безбедан начин напусти радно место, радни процес, односно радну околину.

Запослени није одговоран у напред наведеној и околностима више силе, за штету коју произрукује Поверенику.

Члан 22.

Запослени је дужан:

- да примењује прописане мере за безбедан и здрав рад;
- да наменски користи средства и опрему за рад;
- да кад затреба користи актом о процени ризика прописана средства и опрему за личну заштиту на раду;
- да пре почетка рада прегледа своје радно место укључујући и средства за рад која користи и да у случају уочених недостатака извести послодавца - овлашћено лице-руководиоца;
- да пре напуштања радног места, радно место и средство за рад остави у стању да не угрожава друге запослене;
- да у складу са својим сазнањима одмах обавести Повереника о уоченим неправилностима, штетностима, опасностима или другој појави која би на радном месту могла да угрози безбедност и здравље других запослених;
- да сарађује са Повереником и лицем за безбедност и здравље на раду у циљу спровођења прописаних мера за безбедност и здравље на пословима на којима ради;
- да одмах обавести непосредног руководиоца о кваровима – недостацима, који би могли угрозити безбедност на раду;
- да одмах пријави сваку повреду на раду непосредном руководиоцу или лицу за безбедност и здравље на раду.

Члан 23.

Запосленима и другим лицима која се по било ком основу налазе на раду код послодавца, који су под утицајем алкохола, дејством наркотика-опијата, забрањен је приступ у радне и помоћне просторије или задржавање у радним или помоћним просторијама послодавца. Запослени је дужан да се на захтев руководиоца подвргне провери, да ли је под дејством алкохола или других средстава зависности, уколико постоје основане сумње о могућем конзумирању истих.

Повреде радне дисциплине и обавезе запосленог из безбедности и здравља на раду:

Члан 24.

- ако дође на посао под дејством наркотика, алкохола или других средстава зависности, односно у таквом психичком стању да не може безбедно да ради;

- ако одбије да ради по прописима безбедности и здравља на раду, односно упутствима непосредног руководиоца и ствара могућности да може наступити опасност по безбедност запосленог или других запослених;
- ако послове на радном месту обавља супротно од утврђеног начина, или ако при раду не примењује прописане нормативе безбедности на раду, чиме се умањује безбедност на раду;
- ако не употребљава или на непрописан начин употребљава актом о процени ризика и од надлежних издата прописана лична заштитна средства;
- ако користи опрему за рад, уређаје или друга средства рада, а зна или је могао да зна да су неисправна и као таква престављају опасност за рад или их непрописно или као неисправне употребљава;
- ако самовољно обавља послове који не спадају у његов опис послова из систематизације послова чиме угрожава безбедност на раду и
- ако не поступи по налогу или решењу одговорног лица.

3.0 ОБАВЕЗЕ, ДУЖНОСТИ И ОДГОВОРНОСТИ У ОБЛАСТИ БЕЗБЕДНОСТИ И ЗДРАВЉА НА РАДУ

Опште обавезе и дужности послодавца:

Члан 25.

Повереник је дужан да обезбеди да радни процес буде прилагођен телесним и психичким могућностима запосленог, а радна околина, средства за рад буду уређени, односно произведени и обезбеђени тако да не угрожавају безбедност и здравље запосленог.

Члан 26.

Повереник је дужан да обезбеди запосленом рад на радном месту и у радној околини у којима су спроведене мере безбедности и здравља на раду.

Повереник се не ослобађа обавеза и одговорности у вези са применом мера безбедности и здравља на раду одређивањем другог лица или преношењем својих обавеза и одговорности на друго лице.

У случају настанка повреде на раду због неуобичајених и непредвидивих околности које су изван контроле послодавца или због изузетних догађаја чије се последице упркос свим настојањима нису могле избећи, Повереник није одговоран у смислу закона и овог правилника.

Члан 27.

Повереник је дужан да обезбеди да спровођење мера безбедности и здравља на раду, не проузрокује финансијске обавезе за запосленог и представника запослених и не утиче на њихов материјални и социјални положај стечен на раду и у вези са радом.

Члан 28.

Повереник је дужан да обезбеди превентивне мере пре почетка рада запосленог у току рада, као и код сваке измене радног поступка.

Члан 29.

Повереник доноси одлуку о изради акта о процени разика у писменој форми, за сва радна места у радној околини и утврђује начине и мере за отклањање ризика. Повереник је дужан да измени акт о процени ризика у случају појаве сваке нове опасности и штетности на радном месту у радној околини, на којој се врши процена разика од настанка повреда и оштећења здравља запослених.

Посебне обавезе Повереника:

Члан 30.

У случају да Повереник буде у свом пословном простору изводио грађевинске радове на изградњи или реконструкцији, дужан је да обезбеђује, одржава и спроводи мере за безбедност и здравље на раду у складу са Законом.

Члан 31.

Када два или више послодавца у обављању послова деле радни простор, дужни су да сарађују у примени прописаних мера за безбедност и здравље запослених.

Послодавци из става 1., овог члана дужни су да узимајући у обзир природу послова које обављају, координирају активности у вези са применом мера за отклањање ризика од повређивања, односно оштећења здравља запослених, као и да обавештавају један другог и своје запослене и представнике запослених о тим ризицима и мерама за њихово отклањање.

Начин остваривања сарадње послодавци утврђују писменим споразумом.

Споразумом се одређује лице за координацију спровођења заједничких мера којима се обезбеђује безбедност и здравље свих запослених.

Члан 32.

Повереник је дужан када за обављање својих послова ангажује запослене другог послодавца, да за те запослене обезбеди прописане мере за безбедност и здравље на раду.

Члан 33.

Повереник може дати на употребу опрему за рад, средства и опрему личне заштите на раду или опасне материје само:

- 1) ако располаже прописаном документацијом на српском језику за њихову употребу и одржавање, односно паковање, транспорт, коришћење и складиштење у којој произвођач односно испоручилац навео све безбедносно – техничке податке, важне за оцењивање и отклањање ризика;
- 2) ако је обезбедио све мере за безбедност и здравље на раду које су одређене том документацијом у складу са прописима и стандардима;
- 3) када Повереник није у могућности да обезбеди документацију из става 1. тачка један овог члана, дужан је да ту документацију прибави од правног лица регистрованог за послове контроле квалитета производа;
- 4) Повереник је дужан, када је то потребно да обезбеди превод документације из претходног става на језик који запослени разуме.

Члан 34.

Повереник је дужан да запослене осигура од повреде на раду, професионалних обољења и обољења у вези са радом ради обезбеђивања накнаде штете.

Радне обавезе и дужности лица са посебним овлашћењима и одговорностима:

Члан 35.

Овлашћења и дужности Повереника као старешине органа могу се поделити у три категорије: 1) овлашћења и дужности које проистичу из Закона о слободном приступу информацијама од јавног значаја, 2) овлашћења и дужности које проистичу из Закона о заштити података о личности, и 3) овлашћења и дужности које проистичу из других прописа и које Повереник има као и сваки други старешина државног органа. У оквиру сваке категорије Повереник примењује поједине прописе, спроводи поступке и доноси одлуке.

Повереник има заменика који обавља послове у складу са законом.

Члан 36.

Службом Повереника руководи генерални секретар Службе Повереника који за свој рад одговара поверенику, односно заменику повереника.

Радом сектора у Служби Повереника руководи помоћник генералног секретара.

Помоћник генералног секретара, за рад сектора и свој рад одговара Поверенику, односно заменику Повереника и генералном секретару.

Обавезе, права и дужности повереника:

Члан 37.

- у Секторима службе да обезбеди лично и преко овлашћених лица (помоћника повереника, генералног секретара, помоћника генералног секретара, шефа кабинета, начелника, инспектора, шефова и руководиоца сектора- одсека-група), примену мера безбедности и здравља на раду,
- да обезбеди запосленима рад на радном месту и у радној околини у којима су спроведене мере безбедности и здравља на раду у складу са законом, стандардима, техничким прописима и овим правилником у свим секторима службе повереника приликом организовања рада и радног процеса обезбеди превентивне мере заштите живота и здравља запослених као и да за њихову примену обезбеди потребна финансијска средства;
- да права, обавезе и одговорности у вези са безбедности и здрављем на раду утврђене законом ближе уреди општим актом – Правилником о безбедности и здрављу на раду;
- да донесе акт о процени ризика у писменој форми за сва радна места у радној околини;
- да актом одреди Лице за безбедност и здравље на раду;
- да преко оговарајућих служби и лица, врши надзор над применом и спровођењем мера безбедности и здравља на раду, као и да према акту о процени ризика обезбеди евентуално прописане прегледе и испитивања средстава и опреме за рад и испитивања услова радне околине;

- да покреће поступак против запослених због повреде радне дисциплине и радних обавеза, те непридржавања и неспровођења мера безбедности и здравља на раду;
- да представнику запослених омогући увид у све акте који се односе на безбедност и здравље на раду;
- да учествује у разматрању свих питања која се односе на спровођење безбедности и здравља на раду;
- да утиче на обезбеђивање финансијских средстава потребних за примену мера безбедности и здравља на раду;
- да обезбеди да се запослени осигурају од повреде на раду, професионалних обољења и обољења у вези са радом, ради обезбеђивања накнаде штете и обезбеди финансијска средства у зависности од нивоа ризика за запослене;
- да у случају потребе ангажованој служби медицине рада обезбеди услове за самостално обављање послове заштите здравља запослених;
- да према акту о процени ризика обезбеди запосленима евентуално прописана лична заштитна средства;
- да предузме мере за спречавање приступа у објекте лицима и средствима саобраћаја која немају основа да се налазе у њему;
- да остале предвиђене послове повереник обавља у складу са прописима.

4.0 ОСПОСОБЉАВАЊЕ ЗАПОСЛЕНИХ:

Члан 38.

Повереник је дужан да изврши оспособљавање запослених за безбедан и здрав рад код заснивања радног односа, односно премештаја на друге послове, приликом увођења нове технологије и нових средстава за рад, као и код промене процеса рада који може проузроковати промену мера за безбедан и здрав рад.

Члан 39.

Оспособљавање запослених за безбедан и здрав рад Повереник обезбеђује у току радног времена, као и трошкове оспособљавања.

Члан 40.

Ако Повереник одреди запосленом да истовремено обавља послове на два или више радних места, дужан је да запосленог оспособи за безбедан и здрав рад на сваком од тих радних места.

Члан 41.

Оспособљавање запослених за безбедан и здрав рад обавља се теоријски и практично. Провера теоријске и практичне оспособљености запосленог за безбедан и здрав рад Повереник обавља на радном месту запосленог. Повереник је дужан да видно обележи и истакне ознаке за безбедност и/или здравље ради обавештавања и информисања запослених о ризицима у радном процесу, правцима кретања и дозвољеним местима задржавања као и о мерама за спречавање или отклањање ризика.

Члан 42.

Оспособљавање запослених врши се на основу акта о процени ризика. Акт о процени ризика припрема лице за безбедност и здравље, уз сарадњу повереника, запослених –процењивача и медицине рада.

Акт о процени ризика садржи опис процеса рада са проценом ризика од повреда или оштећења здравља на радном месту у радној околини и мере за отклањање или смањивање ризика конкретно за свако радно место према систематизацији радних места повереника. Акт о процени ризика усваја повереник.

Члан 43.

Док се не донесе и усвоји акт о процени ризика, оспособљавање запослених за безбедан и здрав рад може се обављати и на основу Програма о оспособљавању, према одлуци повереника.

Члан 44.

За оспособљавање запослених биће ангажовано овлашћено правно лице за вршење послова безбедности и здравља на раду са потребним лиценцама.

Члан 45.

Обавеза оспособљавања запослених из области безбедности и здравља на раду и употпуњавања знања из области безбедности и здравља на раду, односи се на све запослене код повереника, без обзира на стручну спрему, радно искуство и функцију коју врши.

Члан 46.

Ако код Повереника на основу уговора, споразума или по било ком другом основу обављају рад запослени другог послодавца, дужан је да те запослене оспособи за безбедан и здрав рад у складу са законом и овим правилником.

Члан 47.

Повереник је дужан да обезбеди да приступ радном месту у радној околини на коме прети непосредна опасност од повређивања или здравствених оштећења имају само лица која су оспособљена за безбедан и здрав рад, која су добила посебна упутства за рад на таквом радном месту и која су снабдевена одговарајућим средствима и опремом за личну заштиту на раду.

5.0 СПЕЦИФИЧНА ЗДРАВСТВЕНА ЗАШТИТА ЗАПОСЛЕНИХ, ЗАШТИТА ЖЕНА, ОМЛАДИНЕ И ЗАПОСЛЕНИХ СА СМАЊЕНОМ РАДНОМ СПОСОБНОШЋУ

Члан 48.

Повереник је дужан да запосленом на радном месту са повећаним ризиком пре почетка рада обезбеди предходни лекарски преглед, као и периодичне лекарске прегледе у току рада, према прописаном у акту о процени ризика.

Члан 49.

Упућивање запосленог о трошку Повереника, на претходни лекарски преглед врши Лице за безбедност и здравље на раду, према акту о процени ризика, упуту и код медицине рада коју ће одредити повереник.

Заштита омладине:

Члан 50.

Жене, омладина и запослени са смањеном радном способношћу као запослени уживају посебну заштиту безбедности и здравља на раду у складу са законским прописима, одредбама Закона о раду и овог правилника.

Заштита инвалида:

Члан 51.

Повереник уређује заштиту инвалида према прописима Закона о раду и Закону о запошљавању и осигурању за случај незапослености (Сл.гласник РС 36/09, 88/10, 38/15, 113/17, 113/17- други закон и 49/21).

Заштита жена:

Члан 52.

У склопу заштите жена односно материнства, за време трудноће и порођаја, запослена жена може радити према прописима Закона о раду.

6.0 СПРЕЧАВАЊЕ ЗЛОСТАВЉАЊА НА РАДУ

Члан 53.

Према Закону о спречавању злостављања на раду ("Сл. гласник РС", бр. 36/10) и Правилнику о правилима понашања послодавца и запослених у вези са превенцијом и заштитом од злостављања на раду ("Сл. гласник РС", бр. 62/10) предузимају се следеће мере:

Стварање здраве и безбедне радне околине:

Члан 54.

Повереник је дужан да, у циљу стварања услова неопходних за здраву и безбедну радну околину, организује рад на начин којим се спречава појава злостављања на раду и у вези са радом и запосленима обезбеђују услови рада у којима неће бити изложени злостављању на раду и у вези са радом од стране послодавца, односно одговорног лица или запослених код послодавца.

Забране у вези са злостављањем:

Члан 55.

Забрањен је било који вид злостављања на раду и у вези са радом (у даљем тексту: злостављање), као и злоупотреба права на заштиту од злостављања.

7.0 РАДНА МЕСТА СА ПОВЕЋАНИМ РИЗИКОМ И КРИТЕРИЈУМИ ЗА ЊИХОВО УТВРЂИВАЊЕ

Члан 56.

Радна места са повећаним ризиком јесу радна места утврђена актом о процени ризика на коме се и поред потпуно или делимично примењених мера у складу са законом, постоје околности које могу да угрозе безбедност и здравље запосленог.

За обављање послова на оваквим радним местима запослени морају да испуњавају посебне услове у погледу здравственог стања, одговарајуће стручне спреме, доба живота и др.

Актом о процени ризика даће се опис процеса рада са проценом ризика од повреда или оштећења здравља на радном месту у радној околини и мере за отклањање или смањивање ризика у циљу побољшања безбедности и здравља на раду.

Члан 57.

До доношења акта о процени ризика, основни критеријуми за утврђивање радних места са повећаним ризиком у погледу повећаног ризика на здравље запослених специфичности радног места и технолошког процеса рада су:

- 1) оптерећење на раду (физичко, психичко и сензорно),
- 2) опасности и штетности у радној средини,
- 3) здравствени ризици,
- 4) повреде на раду,
- 5) режим и услови рада,
- 6) сарадња и примена мера безбедности и здравља на раду.

Члан 58.

Повереник при обављању своје делатности на основу напред наведених критеријума не поседује радна места са повећаним ризиком и иста се имају одредити Актом о процени ризика.

8.0 ПОСТУПАК И РОКОВИ ПРЕВЕНТИВНИХ И ПЕРИОДИЧНИХ ИСПИТИВАЊА СРЕДСТАВА И ОПРЕМЕ ЗА РАД

Члан 59.

Под средством рада подразумева се:

- 1) објекат који се користи као радни и помоћни простор, укључујући и објекат на отвореном простору, са свим припадајућим инсталацијама;
- 2) опрема за рад (машине, уређаји, постројење инсталација, и сл.) која се користи у процесу рада
- 3) конструкција и објекат за колективну безбедност и здравље на раду (заштита на пролазима, прилазима, заклони од топлотних и других зрачења, заштита од удара електричне струје, општа вентилација и климатизација и сл.);
- 4) друго средство која се користи у процесу рада или на било који начин повезано са процесом рада.

Повереник је дужан да обезбеди исправна средства рада и стави на располагање запосленом при обављању одређених послова у радној околини и радном месту.

Објекти као радни и помоћни простор са пратећом инсталацијом:

Члан 60.

Све радне и помоћне просторије морају бити према врсти послова, довољно осветљене природном или вештачком светлошћу, а параметри нивоа осветљености морају бити према одређеним стандардима испитани у законом предвиђеним роковима, тј. на 3 (три) године.

Прозори, осветљавајући отвори и други елементи за осветљење, морају се држати у чистим и одржавати у исправном стању.

Члан 61.

Зидови, преграде и други конструктивни елементи радних просторија морају бити обојени светлим бојама.

Члан 62.

Подови радних и помоћних просторија морају се редовно чистити и по потреби прати од прљавштине, масноће и др.

Члан 63.

Температура, влажност и брзина струјања ваздуха у радним просторијама морају бити усаглашени са прописаним вредностима за радне просторије и периодично испитивани у законом предвиђеним роковима, тј. на 3 (три) године.

Члан 64.

Радне просторије смеју се загревати на такав начин, да опасност од пожара или експлозије буде потпуно искључена.

У радним просторијама мора се обезбедити природна или вештачка вентилација према важећим прописима.

Прегледи и испитивања електричних инсталација:

Члан 65.

Електричне инсталације ниског напона се прегледају, испитују и одржавају на начин предвиђен техничким прописима датим Законским прописима за одржавање, преглед и испитивање електричних инсталација. Ако другачије није прописано електричне инсталације се прегледају у току коришћења преко службе или лица на одржавању.

Прегледи електричних инсталација дефинисани су као:

- дневни прегледи
- редовни преглед стабилних ел. инсталација у периоду од три године,
- ванредни преглед, после реконструкције инсталација а пре пуштања у експлоатацију.

Члан 66.

Дневни преглед врши за то одређени запослени (електричар, одн. стручни радник на одржавању) о чему се води посебна евиденција, али се утврђени надостаци одмах пријављују непосредном руководиоцу.

Редовни и ванредни прегледи врше се на исти начин, односно прописаном поступку за радован преглед и морају бити у складу са техничким прописима. Ове прегледе врши стручна лиценцирана служба.

Члан 67.

Електричне инсталације морају бити изведене, одржаване и коришћене у складу са техничким прописима, опрема уземљена прописано заштићена од случајног додира електричног напона. Електрични водови и друга опасна места морају бити видно обележени прописаним ознакама које указују опасност по живот, према Правилнику о обезбеђивању ознака за безбедност и здравље на раду ("Сл. гласник РС", бр. 95/10.).

Прегледи и испитивања опреме за рад:

Члан 68.

Опрема за рад која се налазе у експлоатацији код Повереника, приликом набавке и куповине мора имати доказ са прописима о безбедности и здрављу на раду, према Правилнику о превентивним мерама за безбедан и здрав рад при коришћењу опреме за рад ("Службени гласник РС" бр. 23/09, 123/12, 102/15 и 101/18.).

Повереник не поседује опрему и средства која подлежу прегледу и испитивању, према Правилнику о начину и поступку прегледа и испитивања опреме за рад и испитивања услова радне околине („Службени гласник РС“, бр. 94/06, 108/06-исправка, 114/14 и 102/15.).

Члан 69.

Опрема за рад која служи при раду могу се користити и употребљавати само за одређену сврху којој је намењена. Са њом се мора пажљиво руковати и поставити их на одређено место.

Забрањено је ненаменско коришћење и самовољно одстрањивање заштитних уређаја и направа, као и њихово намерно оштећење. Недостатке и кварове треба одмах пријавити непосредном руководиоцу и лицу овлашћеном за сервис. Одржавање опреме за рад могу вршити само за то одређени и стручна лица – овлашћени сервис.

Члан 70.

Преглед и испитивање саобраћајаних возила, врши се према прописима Закона о безбедности саобраћаја на путевима.

9.0 ПОСТУПАК И РОКОВИ ПРЕВЕНТИВНИХ И ПЕРИОДИЧНИХ ПРЕГЛЕДА И ИСПИТИВАЊА РАДНЕ ОКОЛИНЕ

Члан 71.

Превентивни и периодични преглед и испитивање радне околине обухвата испитивања:

- микроклиме и
- квалитета осветљења.

Испитивање микроклиме:

Члан 72.

Испитивање микроклиме (температура, брзина струјања ваздуха и релативна влажност ваздуха) врше се у радној околини у којој се обавља процес рада, односно у којој се запослени крећу, или задржавају дуже од два сата у току радне смене.

Испитивање микроклиме у летњем периоду врши се кад је спољна температура изнад 15 степени целзијуса, а у зимском периоду када је спољна температура испод 5 степени целзијуса у условима када раде сви технолошки капацитети, оруђа за рад, уређаји, инсталације и др., као и уређаји за загревање, климатизацију и вентилацију.

Испитивање квалитета осветљења:

Члан 73.

Испитивање квалитета осветљења на радном месту и у радној околини врши се у складу са прописима о безбедностима и здрављу на раду, техничким прописима и стандардима.

10. ОПАСНЕ МАТЕРИЈЕ

Члан 74.

Повереник утврђује да опасне хемијске материје нису присутне на радном месту и у радној околини.

Актом о процени ризика утврђују се евентуално присутне хемијске материје, као и мере за спречавање, отклањање или смањење ризика од истих.

11. ЗАШТИТА ОД ПОЖАРА

Члан 75.

Приликом рада строго се забрањује пушење, употреба отвореног пламена и ужарених предмета.

Повереник односно сви запослени су обавезни да поштују мере које прописује Закон о заштити од пожара ("Службени гласник РС", бр. 111/09, 20/15, 87/18 и 87/18-други закон) и Закон о заштити становништва од изложености дуванском диму ("Службени гласник РС", број 30/10.). Испитивања против пожарних инсталација и апарата, затим израда документације из заштите од пожара, као и обуке запослених, Повереник ће организовати према прописима Закона о заштити од пожара.

Повереник је дужан да обезбеди системе за упозорење и комуникацију којима се сигнализира повећана опасност за безбедност и здравље на раду запослених, које укључују одговарајуће поступање и мере санације, као и акције усмерене на указивање помоћи, евакуацију и спасавање, одмах када настане потреба.

Поступци у случају повреда на раду и опасних појава:

Члан 76.

У циљу спровођења безбедности и здравља на раду, ради спречавања повреда на раду и оштећења здравља запослених или опасних појава, због присуства опасних хемијских материја на радном месту, Повереник је дужан да утврди поступке који се примењују када до таквог догађаја дође, укључујући и обезбеђивање пружања прве помоћи као и опреме за прву помоћ.

У случају када дође до догађаја, из става 1. овог члана, Повереник је дужан да одмах предузме мере за смањење утицаја тог догађаја и обавештава запослене који су одређени за отклањање утицаја тог догађаја односно да:

- 1) спроведе одговарајуће мере за отклањање настале ситуације, што је пре могуће;
- 2) дозволи рад у угроженом подручју или друге неопходне радње само оним запосленима који су неопходни за рад у угроженом подручју.

12. СРЕДСТВА И ОПРЕМА ЗА ЛИЧНУ ЗАШТИТУ НА РАДУ

Члан 77.

Актом о процени ризика дефинисаће се евентуално потребна лична заштитна средства и опрема која припадају запосленом за рад на одређеним радним местима.

Члан 78.

Лична заштитна средства се издају запосленима на потпис којим се потврђује да су исти примили. Запослени су дужни да лична заштитна средства наменски користе и одржавају. Лична заштитна средства се издају у складу са утврђеним нормативима –према акту о процени ризика и без накнаде запослених.

Члан 79.

Запослени могу да користе искључиво исправна лична заштитна средства и опрему. Свако средство и опрема личне заштите које је из било ког разлога неупотребљиво мора се повући из употребе и расходовати. Дотрајалост и оштећеност средстава и опреме личне заштите процењује непосредни руководилац, запослени и лице за безбедност и здравље на раду.

Члан 80.

Лична заштитна средства су средства послодавца и могу се користити само у време рада. Средства и опрема личне заштите могу имати знак послодавца. Средства за личну заштиту морају испуњавати услове намене. Повереник сам одређује од ког добављача ће лична заштитна средства обезбедити и др. Приликом престанка рада запосленог или распоређивања на друге послове на којима нису поотребна, запослени је дужан да раздужи лична заштитна средства и опрему која је задужио и користио.

13. ЕВИДЕНЦИЈЕ ИЗ БЕЗБЕДНОСТИ И ЗДРАВЉА НА РАДУ

Члан 81.

Повереник преко ангажованог лица за безбедност и здравље на раду води и чува евиденције из безбедности и здравља на раду и то евиденције о:

- 1) радним местима са повећаним ризиком;
- 2) запосленима распоређеним на радним местима са повећаним ризиком и лекарским прегледима запослених распоређених на та радна места;
- 3) повредама на раду, професионалним обољењима и болестима у вези са радом;
- 4) запосленима оспособљеним за безбедан и здрав рад;
- 5) опасним материјама које се користе у току рада;
- 6) извршеним испитивањима радне околине;
- 7) извршеним испитивањима и прегледима опреме за рад и средства и опреме за личну заштиту на раду
- 8) пријавама о повреди на раду.

Члан 82.

Прописану евиденцију из предходног члава води лице за безбедност и здравље на раду, на за то прописаним образцима.

14. НАЧИН И ПРУЖАЊЕ ПРВЕ ПОМОЋИ У СЛУЧАЈУ ПОВРЕДЕ НА РАДУ ИЛИ ОБОЉЕЊА

Члан 83.

Повереник ће обезбедити услове за пружање прве помоћи запосленима као и оспособити (мин 2 %) одговарајући број запослених за пружање прве помоћи, спасавање или евакуацију у случају опасности, на начин прилагођен природи делатности Службе.

Члан 84.

Повереник је дужан да за случај повреде или изненадне болести радника, обезбеди пружање прве помоћи, да изврши евакуацију радника, организује балоготовремене контакте са одговарајућим службама, пре свега хитне помоћи и спасавања.

Процедуре пријаве повреде на раду:

Члан 85.

Запослени је обавезан да одмах а најкасније у року од 24 часа обавести непосредног руководиоца и лице за безбедност и здравље на раду да је дошло до повреде на раду. Повређеном и нагло оболелим лицима на раду, обезбеђује се брзо пружање прве помоћи на лицу места, а у складу са савременим методама пружања прве помоћи.

Извештај о повреди на раду, професионалном обољењу и обољењу у вези са радом који се догоде на радном месту (у даљем тексту: извештај) попуњава се у 5 (пет) примерака.

Извештај попуњава Повереник тако што одмах, а најкасније у року од 24 часа од часа сазнања да је дошло до повреде на раду, професионалног обољења или обољења у вези са радом, у одговарајући образац непосредно уписује све податке прописане овим правилником.

Након што упише све податке прописане овим правилником, Повереник без одлагања, а најкасније у року од 24 часа од часа уписа података, свих пет примерака извештаја доставља здравственој установи и код лекара у којој је извршен први преглед повређеног, утврђено професионално обољење или обољење у вези са радом, ради уношења у садржину извештаја налаза и мишљења лекара, односно здравствене установе.

Лекар који је прегледао повређеног, односно здравствена установа која је утврдила професионално обољење или обољење у вези са радом уписује у извештај налаз и мишљење у року од два дана од дана његовог пријема и попуњени извештај доставља послодавцу без одлагања, а најкасније наредног дана.

Извештај у који су уписани сви подаци прописани овим правилником, изјаве повређеног, очевица и непосредног руководиоца, затим налаз и мишљење лекара односно здравствене установе, Повереник у року од два дана од дана пријема попуњеног извештаја, доставља филијали Републичког завода за здравствено осигурање код које повређени, оболели од професионалног обољења или оболели остварује права утврђена прописима о здравственом осигурању.

Филијала Републичког завода за здравствено осигурање оверава свих пет примерака извештаја, од којих задржава два примерка извештаја за своје потребе, а остале примерке враћа послодавцу.

Повереник један примерак овереног извештаја задржава за своје потребе, један примерак извештаја доставља запосленом и један примерак извештаја преко писарнице Министарства рада, запошљавања и социјалне политике - Управе за безбедност и здравље на раду, доставља организацији надлежној за пензијско и инвалидско осигурање.

Члан 86.

Повређеном или нагло оболелом лицу на раду мора се одмах пружити прва помоћ на најближем месту, на коме се може она пружити да не би наступиле теже последице услед одлагања.

Повереник одређује да свако запослено лице буде упознато на ком месту може потражити и ком лицу се може обратити за пружање прве помоћи у случају повреде или изненадног обољења.

Позивање хитне помоћи не сме изазвати никакво одлагање у непосредном и брзом пружању прве помоћи.

Прву помоћ повређеном односно нагло оболелом раднику, пружају код Повереника за то оспособљена лица за пружање прве помоћи.

Члан 87.

У објектима Повереника постоји по један комплет ормарић Тип-2, са прописаним комплетом санитетског материјала за пружање прве помоћи запосленима.

Ормарић се мора држати у уредном стању. Забрањено је у такве ормариће стављати предмете који се не сматрају санитетским материјалом, исти мора бити смештен на приступачно место и на спољашњој страни мора да има ознаку црвеног крста.

На ормарићу мора бити означено:

- адреса и број телефона најближе здравствене установе,
- имена лица оспособљених и одређених за пружање прве помоћи,
- упутство (на српском језику) за руковање пружања прве помоћи.

Ормарић мора бити закључан и кључ ће се налазити код лица оспособљеног за пружање прве помоћи и одржавање ормарића.

15. ОБАВЕЗЕ ПРЕМА ИНСПЕКЦИЈИ РАДА

Члан 88.

Запослени је дужан да одмах, а најдаље у року од 24 сата пријави непосредном руководиоцу повреду на раду.

Повереник је дужан да одмах, а најкасније у року од 24 часа од настанка, усмено и у писменој форми пријави надлежној инспекцији рада и надлежном органу за унутрашње послове, сваку смртну, колективну или тешку повреду на раду, повреду на раду због које запослени није способан за рад више од три узастопна радна дана, као и опасну појаву која би могла да угрози безбедност и здравље запослених.

Повереник је дужан да најкасније у року од три узастопна радна дана од дана сазнања, пријави надлежној инспекцији рада професионално обољење у вези са радом запосленог.

Члан 89.

Повереник је дужан да омогући надлежном инспектору рада улазак у објекте у којима се врши надзор у свако доба када има запослених на раду.

Повереник је дужан да омогући инспектору рада при вршењу надзора, преглед просторија, као и да одреди запосленог који ће инспектору рада давати обавештења и подносити на увид потребне податке и исправе.

Члан 90.

На захтев инспекције рада обавезно се достављају тражени подаци у вези са безбедношћу и здрављем на раду. Повереник је дужан да обавести инспектора рада о подацима који су утврђени као пословна тајна ако се подаци односе на безбедност и здравље на раду.

Члан 91.

Повереник је дужан да у одређеном року отклони утврђене недостатке или неправилности које су наложене решењем инспектора рада и да у року од 8 (осам) дана од дана истека рока за отклањање утврђеног недостатка или неправилности писмено обавести надлежну инспекцију рада о извршењу решења.

Члан 92.

На место сваке лаке, теже, смртне или колективне повреде по обавештењу излази лице за безбедност и здравље на раду ради утврђивања узрока повреде и уклањања последица. Испитивање узрока свих врста повреда обухвата:

- увиђај на лицу места,
- испитивање повређеног, очевидаца догађаја и непосредног руководиоца,
- преглед употребљаваних и коришћених средстава за рад,
- преглед употребљених личних заштитних средстава и др.

16. САРАДЊА СА СТРУЧНИМ УСТАНОВАМА У ЦИЉУ УНАПРЕЂЕЊА БЕЗБЕДНОСТИ И ЗДРАВЉА НА РАДУ

Члан 93.

У циљу унапређења безбедности и здравља на раду запослених и обављања послова на извшењу стручних испитивања и прегледа у сврху прибављања техничке документације и стручних налаза за средства за рад и услове радне околине, Повереник ће ангажовати овлашћену стручну установу са лиценцом за обављање послова прегледе и испитивања средстава за рад и услова радне околине.

Потребна испитивања и прегледи инсталација и услова радне околине за потребе повереника, прати и предлаже лице за безбедност и здравље на раду. О извршеном прегледу и испитивању лице за безбедност и здравље на раду ће водити потребне евиденције на предвиђеним образцима.

17. ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 94.

Овај правилник се примењује на све запослене код Повереника. Сви запослени могу бити упознати са овим Правилником. Правилник се може дати запосленом на увид, по личном захтеву.

Члан 95.

У случају супротности, недостатака и нејасноћа одредаба овог Правилника у односу на важеће прописе, у конкретном случају примењиваће се одредбе Закона о безбедности и здрављу на раду и прецизиране мере прописане Актом о процени ризика.

Члан 96.

Правилник ступа на снагу наредног дана од дана објављивања на огласној табли Повереника.

У Београду, 27.10. 2021. године
Број: 021-00-18/2021-04

ПОВЕРЕНИК

Милан Мариновић